

относительно их возможного дальнейшего развития и принятия компетентных политических решений. А также, раскрываются возможности политического анализа в исследовании межгосударственной интеграции любого уровня, что, в результате, открывает возможность более реалистичных оценок как перспектив международной интеграции в целом, так и наиболее вероятных сценариев ее развития, темпов трансформационных изменений, а также временных рамок, необходимых для достижения тех или иных качественных рубежей в процессе углубления кооперационных взаимодействий.

Ключевые слова: Политический анализ, политическая реальность, политическое решение, межгосударственная интеграция, теоретический политический анализ, практический политический анализ

Oselska O., PhD in political sciences, assistant professor of the Department of international relations of Oles Honchar Dnipropetrovsk National University (Dnepropetrovsk, Ukraine), E-mail: os_vic@ua.fm

Possibilities to use the political analyze for studing interstate intergation.

Abstract. *The article discusses the political analysis as a complex of various analytical and synthetic methods by which you can study the specific political events and political situations, create assumptions about their possible further development as well as make competent policy decisions.*

This paper attempts to explore the characteristics and prospects of political analysis, as a form of applied knowledge to study specific problems facing specific integration groupings or specific subject interstate integration process.

Formulated goal involves the following tasks:

- 1. Expand the concept of political analysis, its practical and theoretical components;*
- 2. Identify opportunities of political analysis in the study of interstate integration at any level;*
- 3. Analyze the characteristics and problematic aspects of policy analysis as a specific level of research in the study of interstate integration;*
- 4. Reveal the practical value of the results in terms of opportunities to create a more stable, predictable and peaceful international relations system using a progressive expansion of cooperation within the existing multistate structure of the world.*

And also, reveals the possibility of political analysis in the study of interstate integration at every level, as a result opens up the possibility of more realistic assessments of prospects for international integration as a whole, and most likely scenarios of its development, the pace of transformational change, as well as time frames needed to achieve qualitative milestones in the process of deepening cooperation interactions.

Key words: Political analysis, the political reality, political solution, interstate integration.

УДК 321

Пилипенко О. В.

аспірантка ДНУ імені Олеса Гончара (Дніпропетровськ, Україна),
E-mail: visnukDNU@i.ua

ГРОМАДСЬКІ РУХИ: ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ У СУЧАСНОМУ СВІТІ

Анотація. *Розкрито основні механізми формування та функціонування громадських рухів у сучасному світі. Подано різні інтерпретації концепту громадських рухів. Запропоновано авторську класифікацію громадських рухів. Показано, що громадські рухи можуть мати деструктивний вплив на політичну систему. Розглянуто можливості мобілізації учасників громадських рухів за допомогою ЗМІ та Інтернету. Окрему увагу приділено громадським рухам на вітчизняних теренах.*

Ключові слова: громадський рух, політичний протест, політична участь, політична комунікація, політична криза.

Вивчення та дослідження проблем громадських рухів є актуальним питанням, якому присвячуються численні наукові дослідження, оскільки воно є першочерго-

вим у побудові демократії. Актуальності набуває проблема суспільної модернізації, що передбачає зміни в структурних зв'язках громадянського суспільства. Особливо це відчувається у країнах, де відбувається реформування тоталітарної спадщини в умовах демократичного транзиту. Розвиток громадянського суспільства і громадських рухів як його складової в Україні може стати вирішенням багатьох соціально-політичних проблем держави. Постійний діалог влади й населення, організованого у громадські рухи для захисту своїх прав та законних інтересів, забезпечує побудову демократії.

Мета нашої статті – розкрити механізми формування та функціонування громадських рухів у сучасному світі.

Проблематика громадських рухів ґрунтовно розкрита у працях Е. Гідденса, який запропонував їх авторську типологію, В. Зубара, у працях якого відзеркалено роль сучасних суспільно-політичних рухів у розвитку української державності, В. Малахова, який приділяє увагу політичним рухам мігрантів у Європі. Російська дослідниця О. Здравомислова аналізує соціологічні підходи до дослідження громадських рухів. Американський дослідник Т. Рейфер розглядає сутність політичного протесту в умовах глобальних криз. Крім того, дану проблематику досліджують С. Володенков, І. Іщенко, Р. Ключник, Є. Малявін, А. Машевська, А. Соколов та інші автори.

Суспільно-політичні рухи можна аналізувати з позиції теорії мобілізації ресурсів, тобто як один із видів організації, що має внутрішні і зовнішні ресурси розвитку. За такого підходу головне в суспільно-політичних рухах – організація, яка визначає їхню життєздатність. З позиції теорії колективної поведінки суспільно-політичні рухи виступають як форма колективної діяльності в умовах правової держави. Саме така держава забезпечує механізми розв'язання соціальних конфліктів у межах існуючого суспільно-політичного ладу. Окремо виділяють соціально-психологічну теорію, яка пояснює причини участі в рухах психологічною мотивацією. Втім, очевидно, що дослідження даної проблематики має ґрунтуватися на принципах наукової об'єктивності та методологічного плюралізму.

Е. Гідденс запропонував таку типологію суспільно-політичних рухів: трансформативні рухи, реформаторські рухи, рухи порятунку, альтернативні рухи [1, с. 89]. У західній політології політичні рухи часто позначають терміном «латентні (приховані) політичні сили», які можуть у разі необхідності трансформуватися в активні політичні сили. Треба зауважити, що існують форми об'єднань, у яких поєднуються ознаки громадських організацій і рухів, – це так звані фронти, наприклад, Народний фронт, Фронт національного порятунку.

Громадські рухи впливають на політичне життя країни, часто діючи як групи тиску на політичну владу. Політичний рух виступає як політична сила всередині держави, як складова політичної системи або істотний чинник її заміни чи вдосконалення. Громадські рухи не ставлять перед собою мету завойовувати державну владу, що є характерним для політичних партій. Проте вони можуть зіграти істотну роль зі зміною правлячих сил і навіть характеру влади. На відміну від політичних партій, рухи не входять у державні інститути, хоча є частиною політичної системи суспільства, їх вплив на уряд здійснюється опосередковано. Характерною рисою, що відрізняє громадський рух від усіх інших суспільних течій і об'єднань, є те, що політичний рух використовує для досягнення політичної мети політичні засоби, методи, тобто завойовує політичну владу шляхом масових політичних заходів і виступів або впливає на засоби та методи здійснення політичної влади, добиваючись реалізації економічних і соціальних проблем [2, с. 67].

У демократичних державах традиційно існує значний сектор громадських рухів різного спрямування. Чим він більший, тим динамічніше є суспільство; якщо ж величина сектору близька до нуля, то суспільство стагне. У динамічному суспільстві рухів стає так багато, що між ними виникає конкуренція, в якій шанси на успіх отримує той рух, в якому ролі учасників є стабільними, а комунікативна структура

працює злагоджено. Як зазначає О. Здравомислова, тривалість існування руху сама по собі є фактором легітимації організації у суспільній думці [3, с. 93].

До громадських рухів належать об'єднання громадян, що виникають для реалізації певної мети, вони є масовими і споріднені з громадськими організаціями. Громадський рух може бути структурно неоформленим, але його сила відчутна в суспільстві. Найчастіше діяльність громадських рухів зумовлюють: поглиблення кризи в різних сферах суспільного життя, зростання екологічної небезпеки, відстоювання прав і свобод людини тощо. Практика показує, що після вирішення поставлених завдань такі рухи або розпадаються, або консолідується в нові політичні партії чи громадсько-політичні організації.

Отже, є цілком зрозумілим, що громадські рухи створюються з метою захисту прав і свобод частини суспільства від реальних або уявних загроз. У залежності від напрямку, можемо виокремити громадські рухи соціального, економічного, етнічного, екологічного, релігійного та власне політичного спрямування. Звичайно, багато рухів об'єднують риси деяких їх різновидів, оскільки у боротьбі за права громадян важко обмежитись якоюсь однією категорією.

Соціальні рухи спрямовані на захист найменш захищених категорій населення. Так, у XIX ст. у США поширився рух за скасування рабства чорношкірого населення - аболіціонізм. На початку XX ст. у країнах Заходу набули популярності рухи за права жінок, оскільки вони не могли брати участі у виборах та зазнавали низки утисків. Сьогодні в Україні та світі існують безліч рухів, які захищають пенсіонерів, студентів, малозабезпечених громадян. Так, в Україні діє рух «Студентський захист», який відстоює інтереси студентів та абітурієнтів, їх рівні права на отримання якісної освіти.

Економічні рухи відстоюють здебільшого права економічно активного населення: найманих працівників та підприємців. У всіх розвинених країнах професійні спілки та робітничі рухи влаштовують страйки та акції громадянської непокори у випадку скорочень та порушень прав з боку роботодавців. Іноді великі корпорації вдаються до утисків практично усіх громадян країни, наприклад, підвищуючи тарифи на електричну енергію. У Вірменії такі плани енергопостачальної компанії призвели до політичної кризи влітку 2015 р. Втім, бізнесмени та самозайняті особи також об'єднуються з метою недопущення утисків з боку держави. Наприклад, у 2011 р. відбулися страйки таксистів у Греції (сьогодні у цій країні громадянський протест набув небачених масштабів). У 2015 р. в Україні стихійно організувався рух дрібних підприємців проти намірів парламенту примусити їх встановлювати касові апарати (і частково вимоги були виконані). Американський рух «Захопи Уолл-Стріт» був акцією громадянського протесту проти влади ТНК у Нью-Йорку та інших американських містах, що проходила в 2011 р. і отримала міжнародний резонанс. Гасло протестувальників «Нас 99%» стало загальнопоширеним [4, р. 186].

Екологічні рухи створюються для захисту навколишнього середовища. Характерні риси має екологічний рух у німецькому Горлебені, де у 1977 р. було створено сховище відходів ядерної енергетики. Втім, після протестів 1979 р. уряд ФРН оголосив мораторій на захоронення відходів після масових акцій протесту. Коли у 2010 р. мораторій було скасовано, акції протесту відновилися, що призводило до сутичок громадян з поліцією. Незважаючи на те, що за геологічними умовами для створення сховища більше підходять баварські та баден-вюртемберзькі території, сховище продовжує функціонувати у Нижній Саксонії. Втім, партія ХДС-ХСС чітко уявляє, що розташування таких об'єктів на території південних земель знизить підтримку цієї партії на виборах у цих регіонах, де вона набирає більшість голосів [5, р. 111]. Час від часу поблизу українських населених пунктів, де зберігаються отруйні речовини чи боеприпаси, виникають стихійні мітинги, які іноді досягають своєї мети. Так, у 2009 р. акції протесту у Тернопільській та Львівській областях змусили владу ліквідувати сміттєзвалища біля населених пунктів [6, с. 206].

Значна кількість рухів формується за етнічною або расовою ознакою. Так, у ПАР часів апартеїду діяв рух за рівноправ'я чорношкірого населення на чолі з Н. Манделою. Боротьбу за права афроамериканців у південних штатах США очолив М. Л. Кінг; обидві кампанії були успішними. У Європі національні рухи поширені у Каталонії, Країні Басків (Іспанія) та Шотландії (Велика Британія). Шотландці організували навіть референдум, за результатами якого залишились у складі королівства. Крім того, існує низка іммігрантських рухів. Так, тільки у Берліні існують щонайменше 5 організацій турецькомовних громадян [7, с. 120]. Утім, інституціоналізація мігрантського руху заважає відірваність його лідерів від решти етнічної спільноти.

Окрему увагу слід звернути на релігійні рухи. Незважаючи на бурхливий розвиток науки і техніки, релігія продовжує відігравати важливу роль у політичному житті. Відтак, члени конфесійних спільнот об'єднуються для захисту своїх інтересів. Показовим є рух за захист буддійських монастирів в окупованому КНР Тибеті. Керівництво КНР встановило жорсткий контроль над буддійськими монастирями, а також закрило деякі культові споруди і демонтувало пам'ятники, пов'язані з історією і культурою регіону. У відповідь на репресії тибетці розгорнули масовий національно-визвольний рух, що досяг піку напередодні Олімпіади 2008 року у Пекіні. У більшості західних держав було проведено акції «Free Tibet» («Вільний Тибет»): у Сан-Франциско, Лондоні і Парижі активісти громадських організацій намагалися блокувати естафету Олімпійського вогню, що супроводжувалася співробітниками китайської поліції, для привернення уваги до проблеми Тибету. У багатьох країнах було організовано пікетування китайських посольств і консульств.

Деструктивного і загрозового характеру набув рух «Ісламська держава», який поширився у Сирії та Іраку, втім має представництва і в інших країнах. Метою угруповання є створення ісламського халіфату із порушенням кордонів. Керівники руху прагнуть включити до своєї майбутньої держави не лише іракські провінції, але й Левант, що включає території сучасних Сирії, Йорданії, Лівану, палестинські землі та частину Синайського півострова. Це джихадистське угруповання має на меті насадження радикальної версії шариату.

Церква може підтримувати або не підтримувати певні державні починання, суттєво впливати на масову свідомість віруючих. Більше того, служителі культу мають законне право на участь у політичному житті. Міжнародні релігійні організації (Всесвітня рада церков, Християнська мирна конференція, Всесвітній ісламський конгрес, Азіатська буддійська конференція, Всесвітня федерація католицької молоді та ін.) відіграють вагомий роль у спілкуванні народів [8, с. 155].

Нарешті, частина рухів є суто політичною, спрямованою на захист свободи слова, політичного плюралізму, багатопартійності тощо. В якості прикладу можна навести опозиційний рух у Росії. Розвиток інформаційних технологій поставив під загрозу стабільність олігархічного режиму В. Путіна та Д. Медведєва. Політична опозиція протягом 2010-х років посилює свої позиції, згуртувавшись навколо М. Ходорковського, С. Удальцова, І. Пономарьова та О.Навального. Опозиціонери проводять розслідування корупційних дій влади, викриваючи зловживання та інші порушення законодавства. Інтернет-проект О.Навального «РосПил» надає можливість отримувати інформацію щодо злочинів режиму [9, с. 22-23]. Крім того, російська опозиція проводить численні акції протесту, зокрема, проти анексії Криму (один з таких маршів миру відбувся у вересні 2014 р. у Москві). Усе це свідчить про те, що криза легітимності якщо й не загрожує самому існуванню сьогоднішньої політичної системи Росії, то значно підриває її стабільність і може призвести до революційних подій у майбутньому.

Російські опозиційні кола схвально ставляться до демократичних перетворень в Україні 2004 та 2014 рр. Варто зазначити, що популяризація протестних рухів в Україні стала наслідком низки суперечностей в українському суспільстві: між вла-

дою та опозицією, між носіями європейських та російських імперських, а подекуди й радянських цінностей, між олігархами, бюрократією і силовиками з одного боку та найманими працівниками, студентством і малим бізнесом з іншого. Утім, суперечливість та незавершеність українських політичних трансформацій вимагають більш детального дослідження діяльності громадських рухів в Україні після 2014 р.

Говорячи про можливості мобілізації громадян, слід зазначити, що сучасні громадські рухи володіють широким арсеналом залучення нових прихильників. Найпростіший і найдавніший спосіб організації руху – безпосередня міжособистісна комунікація. Ідеї та цілі руху передаються завдяки спілкуванню з родичами, сусідами, колегами. Такий спосіб ідеально підходить для напівлегальних рухів, які уникають потрапляння у поле уваги правоохоронних органів.

Важливим способом поширення інформації про громадський рух є політична реклама. Громадські рухи в контексті розвитку політичного рекламування у трансформаційному суспільстві виступають суб'єктом політичної комунікації поряд з іншими політичними інститутами держави, політичними партіями, міжнародними політичними суб'єктами. Громадські рухи трансформаційного суспільства стикаються з такими проблемами, як обмеженість впливу ідеологій, розшарованість і диференціація соціальної структури, специфіка медійної структури. Отже, громадські рухи змушені використовувати всі наявні ресурси для того, щоб отримати власне місце у медіа просторі і формувати свій неповторний образ поряд з іншими об'єктами політичного і соціального світу. Сила впливу політичної реклами громадських рухів у ЗМІ залежить від ступеню врахування специфічних інтересів цільової аудиторії. Маркетингова сегментація політичного ринку, пошук серед громадських груп та верств населення потенційних прибічників, союзників, або противників, якісно відрізняється від диференціації цільових аудиторій рекламних кампаній. Телевізійна політична реклама відіграє особливу роль на етапі, коли громадський рух перетворюється на політичну партію, оскільки реклама, відбиваючи сутність політичної платформи, формує психологічну установку на голосування [10, с. 56].

Нарешті, важливим засобом мобілізації значних груп людей для проведення акцій у реальному політичному просторі Інтернет, причому його значення дедалі зростає. Соціальні мережі об'єднують мільярди користувачів, надаючи їм можливість комунікації в режимі реального часу. Політичні діячі користуються мережами для мобілізації якомога більшої кількості громадян за гранично короткий проміжок часу. Інтернет–технології мобілізації громадян були апробовані у Західній Європі та США, і їх досвід взяли на озброєння організатори революцій часів Арабської весни 2011 р., що ознаменувала перехід до нової форми протестної активності, яка, можливо, стане домінуючою у XXI столітті. Слід відзначити, що незворотного характеру подій у Єгипті набули саме після рішення Х. Мубарака заблокувати доступ до мережі Інтернет та мобільного зв'язку, що призвело до створення «інформаційного вакууму». Видається закономірним, що це рішення лише загострило ситуацію: створивши опозиціонерам свого роду рекламу, режим продемонстрував, що вважає громадський рух реальною загрозою своєму існуванню. Таким чином, до протесту було залучено численних аполітичних громадян, що призвело до зростання безпосередньої комунікації на вулицях та площах міст.

Громадські рухи починають «повертатися обличчям до Інтернету», оскільки середньодобова відвідуваність сайтів держсектора лише за 2008 р. збільшилася на 39%, а відвідуваність топ-держсайтів з 2007 до 2009 р. зросла у 3-4 рази [11, с. 26]. Позитивна динаміка зміни ситуації є явно вираженою. Проте на пострадянському просторі сучасні технології і канали комунікації розвинені недостатньо. І недооцінювання важливості Інтернет-комунікації лідерами громадських рухів може серйозно поглибити комунікаційну кризу. Як слушно зазначає І.В. Іщенко, з

метою стабілізації соціального середовища доцільно запровадити в мережевий процес спілкування певних смислових конструкцій, здатних нейтралізувати радикалізм ініціаторів маніпулювання свідомістю [12, с. 137].

Отже, громадські рухи є невід'ємною частиною громадянського суспільства і покликані артикулювати й агрегувати інтереси великих груп населення. Економічні, соціальні, релігійні, екологічні та власне політичні рухи сприяють посиленню згуртованості населення, змушують політичну еліту йти назустріч громадянам. Сучасні громадські рухи використовують як міжособистісну комунікацію, так і пропаганду через ЗМІ та Інтернет. Перспективу подальших досліджень у цьому напрямі вбачаємо у більш детальному вивченні громадських рухів сучасної України.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ:

1. Гідденс Э. Социология [Текст] / Э. Гидденс. – К.: Основы, 1999. – 726 с.
2. Зубар В. Роль сучасних суспільно-політичних рухів у розвитку української державності [Текст] / В. Зубар // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. – 2014. – Вип. 26. – С. 65-70.
3. Здравомыслова Е. Социологические подходы к анализу общественных движений [Текст] / Е. Здравомылова. – Социологические исследования. – 1990. – № 7. – С. 90-96.
4. Reifer T. Occupy Wall Street, the Global Crisis, and Antisystemic Movements: Origins and Prospects [Text] / T. Reifer // Journal of World-Systems Research. – 2013. – Vol. 13. – № 2. – P. 186-192.
5. Flegel T. Public Protests against Nuclear Power in Germany [Text] / T. Flegel // Turkish Policy. - 2010. - Vol. 9, № 2. - P. 105-115.
6. Ключник Р. М. Локальное измерение политических кризисов [Текст] / Р. М. Ключник // Філософія і політологія в контексті сучасної культури. – 2014. – Вип. 7. – С. 203-208.
7. Малахов В.С. Аллохтоны и автохтоны: мигранты как субъект социального взаимодействия [Текст] / В.С. Малахов. – Полис. – 2015. – №1. – С. 111-125.
8. Малявін Є.В., Семке Н.М. Громадські об'єднання як складова частина політичної організації суспільства [Текст] / Є.В.Малявін, Н.М. Семке // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти. – 2010. – Вип. 28 (32). – С. 148-156.
9. Соколов А. В. Онлайн-фандрайзинг в России: особенности, примеры и результаты [Текст] / А. В. Соколов, А. А. Демет'єв // Вестник Пермского университета. Серия «Политология». – 2013. – № 1. – С. 20-34.
10. Машевская А. В. Целевая типология политической рекламы в трансформационном обществе [Текст] / А. В. Машевская // Иппокрена. – 2014. – № 2(25). – С. 52-60.
11. Володенков С. В. Современная коммуникация как основа эффективности политической кампании [Текст] / С. В. Володенков // Вестник Московского университета. Серия 12. Политические науки. – 2010. – № 1. – С. 14-28.
12. Іщенко І. В. Політичні інститути в нестабільному середовищі: функціональні особливості [Текст] / І. В. Іщенко. – Дніпропетровськ: Інновація, 2015. – 306 с.

REFERANCES:

1. Hiddens E. H. Sotsiolohiia. – K.: Osnovy, 1999. – 726 s.
2. Zubar V. Rol suchasnykh suspilno-politychnykh rukhiv u rozvytku ukrainskoi derzhavnosti // Ukrainska natsionalna ideia: realii ta perspektyvy rozvytku. – 2014. – Vyp. 26. – S. 65-70.
3. Zdravomysova E. Sotsyolohycheskye podkhody k analyzu obshchestvennykh dvyzheniy // Sotsyolohycheskye yssledovaniya. – 1990. – № 7. – S. 90-96.
4. Reifer T. Occupy Wall Street, the Global Crisis, and Antisystemic Movements: Origins and Prospects // Journal of World-Systems Research. – 2013. – Vol. 13. – № 2. – P. 186-192.
5. Flegel T. Public Protests against Nuclear Power in Germany // Turkish Policy. - 2010. - Vol. 9, № 2. - P. 105-115.
6. Klyuchnik R.M. Lokal'noe izmerenie politicheskikh krizisov // Filosofii i politolohiia v konteksti suchasnoi kultury. – 2014. – Vyp. 7. – S. 203-208.
7. Malahov V. S. Allohtony i avtohtony: migranty kak sub'ekt social'nogo vzaimodejstviya. – Polis. – 2015. – №1. – S. 111-125.
8. Maliavin Ye. V., Semke N. M. Hromadski obiednannia yak skladova chastyna politychnoi orhanizatsii suspilstva // Problemy ta perspektyvy formuvannia natsionalnoi humanitarno-tekhnichnoi elity. – 2010. – Vyp. 28 (32). – S. 148-156.
9. Sokolov A. V., Dement'ev A.A. Onlajn-fandrajzing v Rossii: osobennosti, primery i rezul'taty

// Vestnyk Vestnik Permskogo universiteta. Seriya «Politologiya». – 2013. – № 1. – S. 20-34.

10. Mashevskaya A. V. Celevaya tipologiya politicheskoy reklamy v transformacionnom obshchestve// Ippokrena. – 2014. – № 2(25). – S. 52-60.

11. Volodenkov S. V. Sovremennaya kommunikaciya kak osnova `effektivnosti politicheskoy kampanii // Vestnik Moskovskogo universiteta. Seriya 12. Politicheskie nauki. – 2010. – № 1. – S. 14-28.

12. Ishchenko I. V. Politychni instytuty v nestabilnomu seredovyshchi: funktsionalni osoblyvosti. – Dnipropetrovsk: Innovatsiia, 2015. – 306 s.

Пилипенко О. В., аспірантка Дніпропетровського національного університету імені Олеса Гончара (Дніпропетровськ, Україна), E-mail: visnukDNU@i.ua

Общественные движения: особенности формирования и функционирования в современном мире.

Аннотация. Раскрыты основные механизмы формирования и функционирования общественных движений в современном мире. Приведены различные интерпретации понятия общественных движений. Предложена авторская классификация общественных движений. Подчеркнуто, что общественные движения могут оказывать деструктивное влияние на политическую систему. Рассмотрены возможности мобилизации участников общественных движений с помощью СМИ и Интернета. Отдельное внимание уделено общественным движениям в Украине.

Ключевые слова: общественное движение, политический протест, политическое участие, политическая коммуникация, политический кризис.

Pylypenko O., postgraduate student at the Department of politology Oles Honchar Dnipropetrovsk National University (Dnepropetrovsk, Ukraine), E-mail: visnukDNU@i.ua

Civil movements: peculiarities of forming and functioning in the modern world.

Abstract. Basic mechanisms of forming and functioning of civil movements in the modern world are considered. Different interpretations of the concept of civil movements are given. E. Giddens has identified four areas in which social movements operate in modern societies: 1) democratic movements that work for political rights; 2) labor movements that work for control of the workplace; 3) ecological movements that are concerned with the environment; 4) peace movements that work against military conflicts. Author gives her own classification separating economic, religious, social, political, ecological movements. It is underlined, that civil movements may destroy political system. The possibilities of political mobilization are considered. Mass media and Internet are proved to have a large influence on political movements. A special attention is paid to civil movements in Ukraine.

Key words: civil movement, political protest, political participation, political communication, political crisis.

УДК 32:159.9

Полянська В. Ю.

кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри політології ДНУ імені Олеса Гончара
(Дніпропетровськ, Україна), E-mail: s.vita@i.ua

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ МОНАРХІЇ І РЕСПУБЛІКИ ЕСТЕТИЧНИМИ ЗАСОБАМИ

Анотація. Досліджуються естетичні аспекти естетизації особи правителя та політичної влади, яку він уособлює. Особлива увага приділяється естетичним засобам репрезентації монархічної та республіканської форм правління. Під естетичними засобами репрезентації форм правління мається на увазі комплекс інструментів легітимації політичної влади шляхом формування відповідних політичних суджень в політичній свідомості.

Ключові слова: політична естетика, естетизація політики, держава, монархія, республіка, політичне судження, політичний міф, політичний ритуал